paa en aaben Mark og forsynet med Nutidens bedste Maskiner og Ventilationsapparater, er det klart, at intet af vore Vaskerier, hvad Luften angaar, kan maale sig „Victoria". Ejeren, Hr. Fris, og Forstanderinden, Frk. Holm, har selv i Berlin og England sat sig ind i den moderne Vaskekunst. Og naar Tøjet udgaar derfra, skinner det med en næsten ængstelig Hvidhed, der paatvang os det indiskrete Spørgsmaal: „De bruger da vel ikke Klor?" „Nej, naturligvis ikke," forsikrede man. Vi gik en Omgang fra Værelset, hvor man mærker Tøjet, til Kontoret, hvorfra det udleveres, og vi kan ikke nægte, at vi tænkte: her er virkelig gode Arbejdsforhold, her staar man smukt og rent og arbejder, og da Frk. Holm i 11 Aar har været Forstanderinde i Lindevangshjemmet, hvor hun med stor Kærlighed har oplært de unge Piger, der bliver optagne der, saa vidste vi, at hun gerne vilde gøre det godt for sine Strygejomfruer og Vaskepiger. Det glædede os derfor virkeligt at se alle disse Fremskridt paa Vaskeriets Omraade, ikke blot fordi Folk faar deres Tøj bedre behandlet, men ogsaa fordi Lokalerne var luftigere og bedre end i noget andet Vaskeri, vi har set.

Som ivrig Kvindesagsven, som den, der har sat sit Arbejde ind paa at hæve Kvinderne i økonomisk og intellektuel Henseende, kunde vi naturligvis ikke tilbageholde Spørgsmaalet om Lønforholdene og Arbejdstiden paa saadanne Vaskerier, hvorom Frk. Holm med stor Beredvillighed gav os de ønskede Oplysninger. Men her kommer den mørke Side af Medaillen. Skønt vi efter vort Kendskab til Lønforholdene for Strygejomfruer saa, at „Victoria" lønnede sine Strygersker højere end noget andet Vaskeri, er dog den Løn, som en Strygerske kan naa til, nemlig fra 1 Kr. 20 Øre til 2 Kr., altfor lille. I en 10 Timers Arbejdsdag at tumle med de tunge, hede Jern, det er umenneskeligt, og det er fuldstændig berettiget, at der fra Strygerskernes Side er rejst en Bevægelse for at hæve deres Løn.

I vore Dage, da Arbejdsmaaden er saaledes, at faa kan indrette store Fabriker, og bestandigt et mindre Antal Mennesker kan faa egen Virksomhed, er det dobbelt nødvendigt, at Lønnen bliver saaledes, at Kvinderne kan leve deraf paa en menneskeværdig Maade, og at Arbejdstiden bliver saa kort, at Sundheden og det gode Humør kan bevares op i de gamle Dage under Arbejdet.

Ingen vil fortænke Strygeskerne i, at de organiserer sig og ved samlede Anstrængelser vil forbedre deres Kaar.

„Victoria" er et af de Vaskerier, der er gaaet i Spidsen baade i Lønforhold og i gode sanitære Forhold. De andre Strygerier vil sikkert følge, og Strygejomfruerne vil have Glæde af deres Sammenslutning.

Luftfornyelsen gennem Klæderne.

(Sundhedsbladet.)

„Klædningsluften" kalder man det Luftlag, som ligger mellem Huden og Klæderne. Denne fornyes uafladeligt, idet den trækker sig gennem Tøjets Aabninger og blandes med Luften uden for, som igen ved Lemmernes Bevægelse pumpes ind gennem de større Aabninger, især for Arme og Ben. Jo hurtigere denne Luftfornyelse gaar for sig, des bedre maa Klæderne siges at ventilere. Dragtens baade Stof og Snit faar her sin Betydning.

Medens man før har maattet indskrænke sig til, efter Pettenkofer, ved Bestemmelsen af Luftfornyelsens Grad alene at maale Klædningsstoffets Igennemtrængelighed for Luft, har Hr. Schierbeck — efter „Archiv f. Hygiene" nu opnaaet at kunne bestemme ogsaa Luftfornyelsens Virkning gennem de større Aabninger, idet han maaler Klædningsluftens Kulsyremængde derved, at han gennem en Gummislange, nedstukken indenfor Halslinningen, tager Prøve af den fra de forskellige Partier af Kroppen.

Det har under disse Maalinger vist sig for ham, at naar den atmosfæriske Luft indeholder 0,04 pCt. Kulsyre, indeholder Klædningsluften ved en meget tynd og let Dragt 0,07 pCt. og ved en almindelig Sommerdragt 0,09 pCt.

Kulsyre viste sig her udelukkende at udskilles fra Huden. Mest af den var der paa Bryst og Underliv, hvor Luftfornyelsen gaar langsomt for sig. Jo flere Klædelag der toges paa, des mere steg Kulsyremængden, og altid fandtes den større ved Lærreds- end ved Uldskjorte.

Naar Kulsyremængden i Klædningsluften steg til 0,08 pCt., begyndte Vedkommende at føle sig ilde, og værre blev det efter hvert som Kulsyremængden øgedes under flere Klædelag. Den ubehagelige Fornemmelse herunder var egentlig ikke Varmen, men mere en trykkende Følelse af Ubehagelighed, der øgedes til den højeste Grad, naar der uden paa Klæderne toges en Regnkappe. Ved et saadant Forsøg steg Kulsyremængden i Klædningsluften lige op til 0,16 pCt.

Det viste sig under Forsøgene, at det ikke egentlig var Varmen under disse Forhold med en tættere Dragt, som foraarsagede Stigningen i Kulsyremængden. Denne viste sig først ved den indtrædende Svedning.

Forsøgene viser os, hvor overordentlig vigtigt for Velbefindendet det er, at det Luftlag, som ligger mellem Klæderne og Huden, hyppigt fornyes d. v. s. bliver godt ventileret. Jo videre Dragten er, med passende Aabninger for Arme, Hals og Ben, desto sundere og behageligere er den i Almindelighed.

En engelsk Kvinde fortæller

fra en Samtale med Bjørnstjerne Bjørnson. Digteren sagde blandt andet:

„Intet giver mig større Glæde end at høre god Musik; jeg tror at Musiken hæver Sjælen i Stedet for, som Leo Tolstoj siger, skader den. Musik gør mig lykkelig, den vederkvæger og inspirerer mig. Flere af mine bedste Arbejder er skrevet efter at jeg har hørt god Musik. Mange af mine Sange er sat i Musik. Endskønt jeg har rejst meget, har jeg dog kun en Gang været i England. Maaske jeg dog kommer der igen, thi jeg er en Discipel af Herbert Spencer og en ivrig Læser af Eders Literatur, skønt jeg taler daarlig Engelsk. Jeg er over 60 og for gammel til at faa nye Venner, især naar jeg ikke kan tale deres Sprog.

Jeg har endnu et stort Arbejde at gøre, skønt jeg kun har en lille Tid til at gøre det. Mit Arbejde er mit Liv, jo mere Arbejde jeg har i Haanden, jo lykkeligere føler jeg mig. Musik er min Glæde, og Gravning i min Have er mit Recrealium. Eders Gladstone fælder Egetræer, jeg graver med en Spade, og er mere stolt af at have mit Navn paa en Spade end i en Bog, og jeg glædes ved at have opdyrket Jord i Guldbrandsdalen, som før var stenet Jord. De véd jeg er opdraget mellem Bønder. Min Fader var Præst og jeg var ogsaa bestemt for Kirken. Besynderlig nok var ogsaa mine første Digte Salmer, men det er mange Aar siden. Jeg mener at det smukkeste og mest fuldkomne Liv findes hos Bønderne. Den saakaldte Dannelse er altfor kunstig, den skader Hjertets inderste."

Kvindevalgretsforeningen

afholdt forrige Torsdag et offentligt Møde i Arbejderforeningens store Sal. Fru Kramp-Lange var Dirigent, og Foreningens Formand Frk. Dr. Nielsen indledede. Frøkenen talte om Kvindernes Ret til som skatteydende Borgere at faa kommunal Valgret. Saa længe Kvinden savner denne borgerlige Ret, vil hun ikke udvikles, og det er i høj Grad skadeligt for Samfundet. Først den kommunale Valgret, senere den politiske. Man vil næppe nægte, at Kvinder har lige saa god Forstand paa kommunale Anliggender som Mænd, f. Eks. paa at give Gader Navne, paa Børnepleje, Skolevæsen og Hygiejne. Faar Kvinden kommunal Valgret vil det uheldige Konkurrencespørgsmaal ophøre, og hun vil kunne faa samme Løn for sit Arbejde som Manden. Man mente, at det skadede, at Kvinden var trængt ind paa Arbejdsmarkedet, men Manden var jo ogsaa trængt ind i mange af Kvindens tidligere Fag, Bagning, Mejeri o. s. v. Man burde ikke spørge om Køn, men om Dygtighed.

Der gaar i vore Dage en Strøm gennem Verden, den at lade Retten afløse Magten. Denne Bevægelse er det vi vil støtte.

Fru Erna Juel-Hansen talte derefter under levende Bifald fra Forsamlingens Side, først ironisk om Mændenes Logik, derefter gjorde Fruen et stærkt Angreb paa „Hvad vi vil", da der efter Fruens Mening endnu ikke var nogen Kvinde, der kunde skrive som en virkelig Journalist, Fruen tog villig sig selv med, da hun ogsaa havde været Medarbejder ved „Hvad vi vil". Kvinderne skulde vente med at starte et Blad til de kunde redigere et Blad, eller rettere, de burde slet intet Blad have selv, thi de kunde jo læse Mændenes Blade, og „Hvad vi vil" havde kun skaffet os dette skrækkelige Øgenavn, som Fruen mente at det gjaldt om at tage Afstand fra.

Overretssagfører Johansen var en varm Forsvarer af Kvindens Valgret, som forekom Taleren saa selvfølgelig, som at en og en er to. Men Folk forlanger, at Mand og Hustru skal være en, og dette underlige Nevtrum har man slaaet fast. Man maa først forbedre den gifte Kvindes privatretlige Stilling, før man tænker paa hendes Valgret. En anden Sag er det med den ugifte Kvinde. De ugifte Kvinder har naaet stor